

Els centres d'atenció a la gent gran a Catalunya (2009)

Les idees clau

- Els centres d'atenció a la gent gran disposen de 52.860 places d'atenció residencial i 14.286 d'atenció diürna.
- El sector genera un moviment econòmic valorat en 1.071 milions d'euros i dona feina directament a 37.406 persones.
- El finançament públic dels centres d'atenció a la gent gran ha crescut un 229% en 7 anys.
- L'empresa privada produeix la major part dels serveis a la gent gran i és titular del 60% del total de places disponibles.
- El 59% de la despesa és de personal i el 21%, de contractació de serveis exteriors.
- El 91% de les places residencials disponibles estan ocupades, mentre que això només és així en el 61% de les places de dia.
- El cost mitjà d'una plaça residencial ocupada és de prop de 19.000 euros i el d'una plaça diürna, de 8.000 euros.
- El perfil majoritari del personal que treballa en els centres d'atenció a la gent gran és una dona, auxiliar de gerontologia i amb inestabilitat laboral.

L'Enquesta econòmica als centres d'atenció a la gent gran. 2009

L'Enquesta econòmica als centres d'atenció a la gent gran presenta una fotografia del sector justament en el seu moment més àlgid des d'una perspectiva econòmica. Per aquest motiu es complementa amb les dades de l'enquesta realitzada l'any 2002: la comparació de totes dues enquestes permet constatar uns forts ritmes de creixement. L'enquesta proporciona informació sobre l'activitat, el

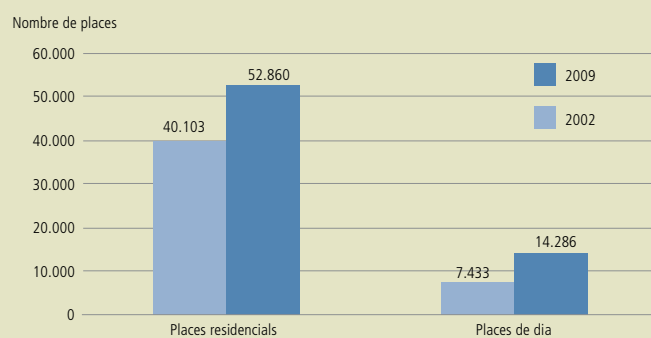
finançament, la despesa i l'ocupació dels centres. Convé destacar que en aquesta anàlisi no apareixen tots els recursos disponibles per atendre les necessitats de la gent gran. En concret, no s'hi inclouen els centres d'atenció sociosanitària, els habitatges tutelats ni l'ajuda a domicili. Aquesta operació estadística ha estat realitzada per l'Idescat i el Departament de Benestar Social i Família.

Els centres d'atenció a la gent gran disposen de 52.860 places d'atenció residencial i 14.286 d'atenció diürna

Els 1.108 centres d'atenció social per a la gent gran existents a Catalunya l'any 2009 ofereixen un total de 52.860 places residencials i 14.286 places de dia. Aquesta oferta assistencial equival a l'11% de la població de 75 anys i més.

Respecte a l'any 2002 aquestes magnituds han sofert un fort creixement: les places residencials han augmentat un 32% (l'any 2002 hi havia 40.103 places), mentre que la capacitat d'atenció diürna gairebé ha doblat els efectius (l'any 2002 hi havia 7.433 places).

Evolució del nombre de places d'atenció a la gent gran (2002 i 2009)

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

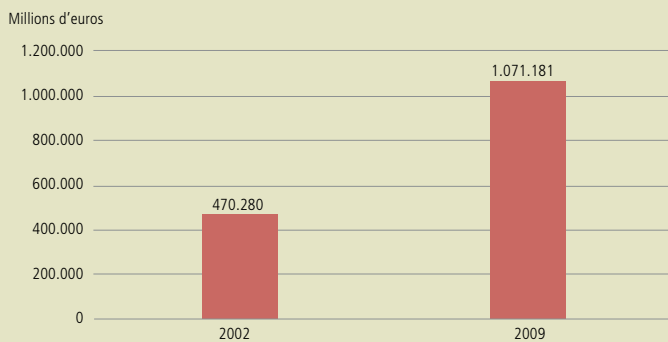
El sector genera un moviment econòmic valorat en 1.071 milions d'euros i dona feina directament a 37.406 persones

Els ingressos generats pel sector durant l'any 2009 han arribat als 1.071 milions d'euros, xifra que respon a un creixement del 127% respecte a l'any 2002. És significatiu que en el mateix període el creixement acumulat del PIB català ha estat només d'un 41%.

Aquesta activitat dona feina directament a 37.406 persones, de les quals 35.105 són assalariades i la resta hi treballa en règim d'autònom (ja sigui en prestació de serveis o com a titular del centre).

Durant aquests anys s'aprecia una intensificació de l'assalariament, reflectida en el fet que si bé el creixement de l'ocupació ha estat del 59%, en el cas del personal assalariat aquest augment se situa en un 71%.

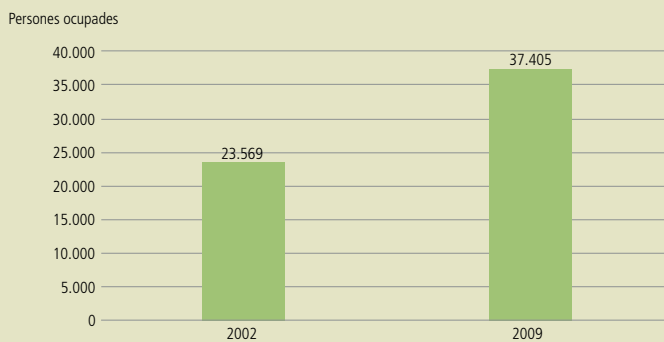
Evolució del volum d'ingressos dels centres d'atenció a la gent gran a Catalunya (2002 i 2009)

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

També cal tenir en compte que, simultàniament, la contractació de serveis exteriors ha crescut espectacularment (200%), la qual cosa fa que els efectes totals sobre l'ocupació siguin encara més importants. Amb l'objectiu de sintetitzar d'una manera senzilla l'especial incidència del sector de l'atenció a la gent gran en la creació d'ocupació, pot ser útil comparar-lo amb un altre sector com l'hotel·ler, d'especial rellevància econòmica i amb el qual comparteix aspectes significatius: l'any 2009 aquest sector ha generat un volum de negoci que ha estat més del doble que el de l'atenció a la gent gran, però en canvi l'ocupació laboral ha estat inferior a la generada pel de la gent gran.

Evolució de l'ocupació dels centres d'atenció a la gent gran a Catalunya (2002 i 2009)

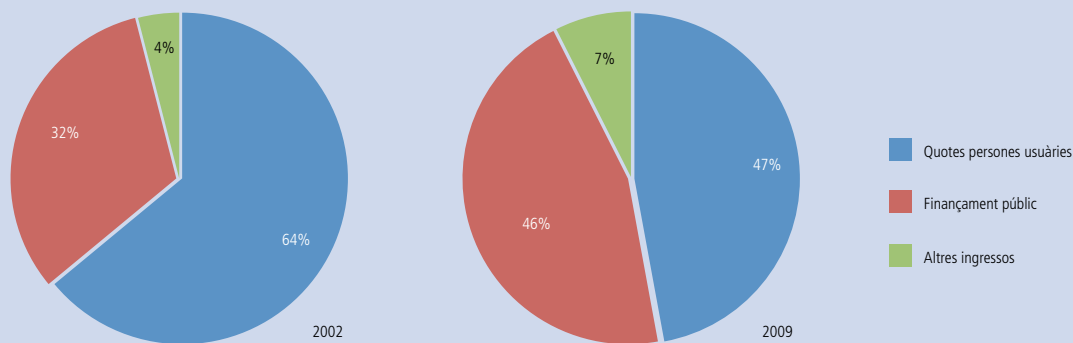
Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

El finançament públic dels centres d'atenció a la gent gran ha crescut un 229% en 7 anys

Els centres socials d'atenció a la gent gran són finançats per les persones usuàries i l'Administració pública, gairebé a parts iguals. Dels 1.071 milions d'euros d'ingressos, un 47% és aportat per les quotes de les persones ateses

i l'Administració pública n'aporta un 46% (ja sigui a través de la concertació, de les ajudes individuals per completar les quotes o de subvencions directes als centres); el 7% restant prové fonamentalment de l'esforç social privat.

Fonts de finançament dels centres d'atenció a la gent gran (2002 i 2009)

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

Aquesta paritat en el finançament és el resultat d'un fort increment de l'esforç públic, que l'any 2002 només significava el 32% del total.

En termes monetaris, el finançament públic ha crescut un 229% en aquests 7 anys.

La Generalitat de Catalunya, principalment mitjançant l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS), és clarament l'Administració pública que hi aporta més recursos. El 95% dels 490 milions d'euros de finançament públic procedeixen dels seus comptes.

Finançament dels centres d'atenció social a la gent gran (2009). Segons la naturalesa jurídica

Unitats: milers d'euros

	Quotes persones usuàries	Finançament públic	Altres ingressos	Total
Centres públics	31.388	187.021	4.520	222.929
Centres no lucratiu	131.712	91.386	37.404	260.503
Centres privats	344.550	211.484	31.716	587.749
Total	507.650	489.891	73.640	1.071.181

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

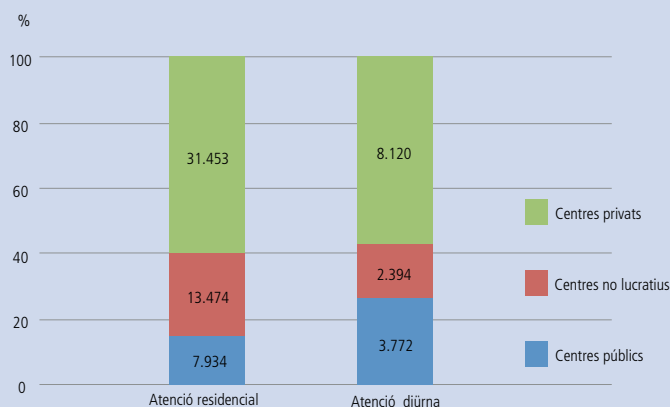
L'empresa privada produeix la major part dels serveis a la gent gran i és titular del 60% del total de les places disponibles

Tot i que el finançament és en bona part públic, la major part de la infraestructura d'atenció a la gent gran és de naturalesa privada.

La majoria dels centres són propietat d'empreses que ofereixen 31.453 places residencials i 8.120 places de dia. El finançament públic cobreix un 38% dels seus costos totals. El col·lectiu d'entitats no lucratives, majoritari en el conjunt dels serveis socials, també té una presència molt significativa en l'atenció a la gent gran, però a una distància considerable respecte del col·lectiu de centres privats. En aquest cas, el finançament públic cobreix un 37% dels costos.

L'oferta pública de serveis és la més reduïda i més centrada cap a l'atenció de dia. En aquests centres, el finançament provinent de les quotes dels usuaris no supera el 15%.

Capacitat dels centres d'atenció a la gent gran segons el tipus d'atenció i la naturalesa jurídica del titular (2009)

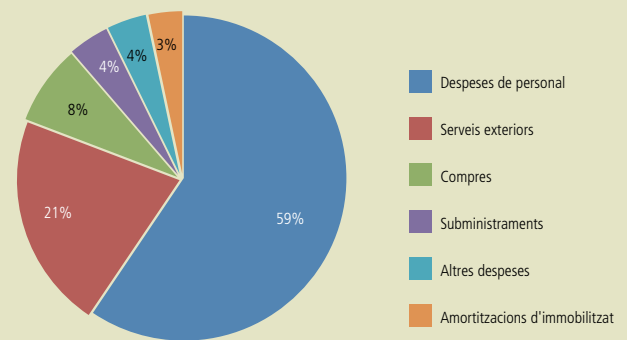

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

El 59% de la despesa és de personal i el 21%, de contractació de serveis exteriors

El ressenyat augment del 71% en el nombre de persones assalariades en el període 2002-2009 ha anat acompanyat d'un creixement de les despeses de personal del 131%, fet que ha provocat que l'any 2009 se superin els 608 milions d'euros i que la quota de participació del personal assalariat en l'estructura de costos del sector es mantingui en un 59%. Els canvis en l'estructura de la despesa es produeixen fonamentalment en dos conceptes: les compres i la subcontractació de serveis. Mentre que les compres disminueixen en 4 punts respecte del 2002, la subcontractació de serveis augmenta en 5 punts, cosa que fa que presenti un creixement espectacular del 200% en valors absoluts i que arribi als 218 milions d'euros.

Distribució per conceptes de les despeses dels centres d'atenció a la gent gran (2009)

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

Despeses dels centres d'atenció social a la gent gran (2009). Segons el tipus de centre

Unitats: milers d'euros

	Compres	Serveis exteriors	Subministraments	Despeses de personal	Altres despeses	Amortització d'immobilitzat	Total
Residències	25.739	65.644	12.274	164.345	7.045	10.300	285.346
Residències amb centre	52.994	145.680	28.321	427.305	30.902	23.406	708.607
Centres de dia	1.995	7.118	822	16.463	2.246	416	29.060
Total	80.728	218.441	41.418	608.112	40.191	34.123	1.023.013

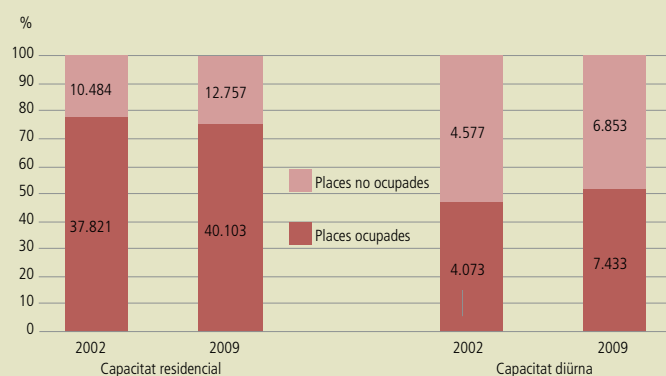
Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

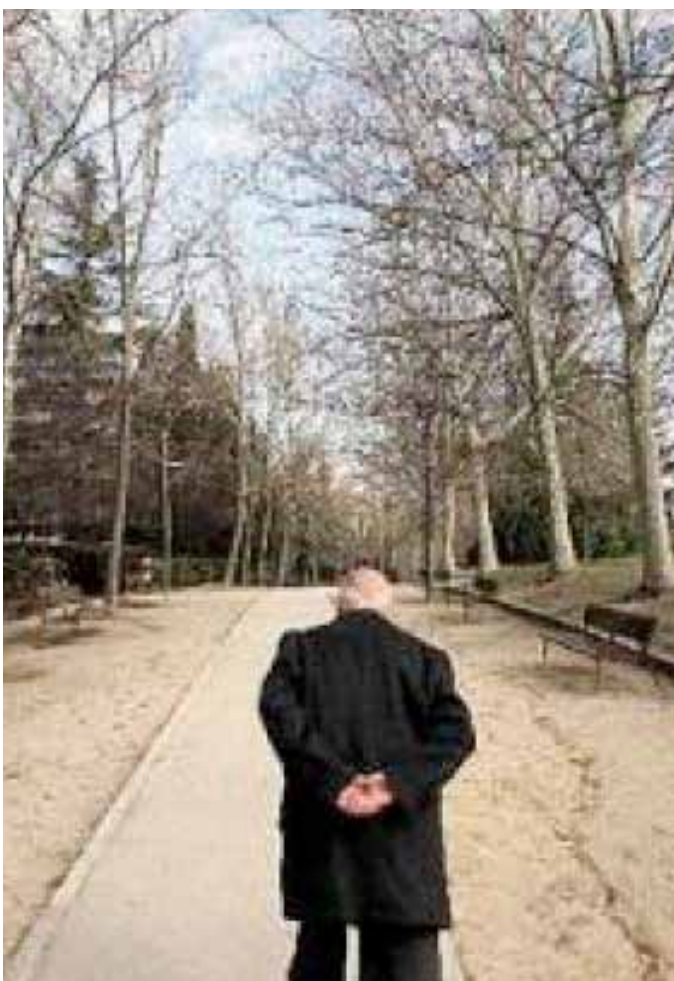
El 91% de les places residencials disponibles estan ocupades, mentre que això només és així en el 61% de les places de dia

El grau d'ocupació de les places residencials és elevat (supera el 90%), mentre que en el cas de les places de dia l'ocupació només és del 61%. La subocupació d'aquest tipus d'atenció és més elevada en els centres en què s'ofereix alhora una atenció residencial. Aquesta situació no és gaire diferent de la que hi havia set anys abans. El 2002 l'ocupació residencial estava tres punts per sobre (94%), mentre que la diürna estava sis punts per sota (55%).

Evolució de l'ocupació de l'oferta assistencial en els centres d'atenció a la gent gran (2002-2009)

Font: Idescat i Departament de Benestar Social i Família.

El cost mitjà d'una plaça residencial ocupada és de prop de 19.000 euros i el d'una plaça diürna, de 8.000 euros

Considerant el total de costos declarats i els centres que presten exclusivament atenció residencial, es pot concloure que els costos mitjans d'una plaça residencial l'any 2009 són de 17.253 euros. Si només es tenen en compte les places efectivament ocupades, el cost mitjà s'eleva fins als 18.801 euros.

Els costos anuals unitaris de les places de dia se situen en 6.636 euros per plaça. Si només es tenen en compte les places ocupades, aquests costos mitjans s'eleva a 7.962 euros.

El perfil majoritari del personal que treballa en els centres d'atenció a la gent gran és una dona, auxiliar de gerontologia i amb inestabilitat laboral

Com succeeix en el conjunt del sector de serveis socials, l'alt grau de feminització del personal és la característica principal entre les persones que treballen en l'atenció a la gent gran. El 87% de les persones ocupades són dones i aquesta proporció encara és més alta si tenim en compte exclusivament el personal assalariat (90%).

El perfil professional majoritari és d'auxiliar de gerontologia, que acull el 47% del personal.

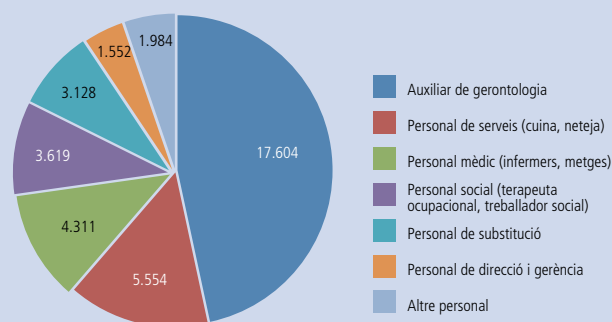
Els grups que apleguen el personal de qualificació auxiliar (auxiliar de gerontologia, serveis i substitució) reuneixen el 70% del personal i presenten pràcticament un 100% d'assalariament.

Els col·lectius de personal tècnic d'atenció sanitària i social i el de direcció són els que inclouen més persones en condició de treballador autònom i amb una dedicació parcial.

Un 17,6% del personal assalariat (sense tenir en compte el personal de substitució) ha abandonat el seu lloc de treball

durant l'any analitzat. Aquesta inestabilitat laboral afecta especialment els auxiliars de gerontologia. En aquest col·lectiu la taxa d'inestabilitat laboral és del 23%.

Personal dels centres d'atenció a la gent gran per perfil professional (2009)

Per a més informació:
<http://www.idescat.cat/pub/?id=eecess&n=2.1>

Idescat. Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials. Principals característiques. Gent gran

Idescat. Enquesta econòmica a c...

Català | Castellano | English

idescat **Població** **Economia** **Societat** **Territori** **Idescat** mapa web contacte

Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials > Atenció social a la gent gran > Principals característiques

Principals característiques. Gent gran

Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials | En Excel

Principals característiques dels centres d'atenció social a la gent gran. Any 2009

	Residència	Residència amb centre de dia	Centre de dia	Total
Els centres d'atenció a la gent gran i la seva activitat				
Nombre de centres	376	593	139	1.108
Nombre de centres d'iniciativa pública	19	104	61	184
Nombre de centres d'iniciativa social	94	100	14	208
Nombre de centres d'iniciativa mercantil	263	389	63	715
Capacitat residencial	16.539	36.322	..	52.860
Places residencials ocupades	15.177	33.129	..	48.305
Grau d'ocupació places residencials	91,8%	91,2%	..	91,4%
Capacitat en atenció de dia	..	9.907	4.379	14.286
Places de dia ocupades	..	5.001	3.650	8.650
Grau d'ocupació places de dia	..	50,5%	83,3%	60,6%
Capacitat altra atenció no residencial	..	375	25	400
Places altra atenció no residencial ocupades	..	237	25	262
Grau d'ocupació places d'altra atenció no residencial	..	63,15%	100,00%	65,4%
El personal ocupat i el voluntariat				
Nombre de persones assalariades	9.295	24.129	1.685	35.109
Hores treballades pel personal assalariat	13.329.535	35.616.773	1.611.737	50.558.045
Cost mitjà per hora (en euros)	12	12	10	12

Glossari

Centre de dia per a la gent gran

El centre de dia és un servei d'acolliment diürn que complementa l'atenció pròpia de l'entorn familiar. Els objectius del centre de dia són afavorir la recuperació i el manteniment de l'autonomia personal i social de la persona gran, mantenir-la en el seu entorn familiar en les millors condicions i proporcionar suport a les famílies en l'atenció a les persones grans dependents.

Centre residencial per a la gent gran

Hi ha dos tipus de centres residencials: les residències assistides i les llars residència. Les residències assistides

ofereixen serveis d'acolliment residencial (amb caràcter permanent o temporal) i serveis d'assistència integral per a persones sense un grau d'autonomia suficient per a les activitats de la vida diària, que necessiten supervisió constant i amb una situació sociofamiliar que requereix la substitució de la llar. Les llars residència s'adrecen a persones grans amb un grau d'autonomia suficient per a les activitats de la vida diària, de caràcter temporal o permanent, amb l'objectiu de facilitar un entorn substitutori de la llar. Les funcions d'aquest servei són: allotjament, manutenció, acolliment, convivència i suport personal.